

Date: 27th October-2025

**RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA MAKTABGACHA TA'LIM
BOSHQARUVI: INNOVATSION YONDASHUVLAR**

Tanyariqova Dilafruz G'aybullayevna
MTTDMQTMOI mustaqil tadqiqotchisi

Kalit so'zlar: raqamli platformalar, maktabgacha ta'lim, boshqaruv, innovatsiya, ta'lim texnologiyalari, samaradorlik.

Annotatsiya: Ushbu maqola maktabgacha ta'lim muassasalarida raqamli platformalarni qo'llash orqali boshqaruv jarayonlarini optimallashtirishning innovatsion yondashuvlarini o'rganadi. Tadqiqotda raqamli vositalarning maktabgacha ta'lim tizimidagi samaradorlik, shaffoflik va ota-onalar bilan hamkorlikni oshirishdagi roli tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi raqamli platformalarni joriy etishning afzalliklari va cheklovlarini aniqlash hamda O'zbekiston kontekstida ularni qo'llash bo'yicha takliflar ishlab chiqishdir. Natijalar raqamli texnologiyalarning boshqaruv jarayonlarini soddalashtirishi va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Maktabgacha ta'lim tizimi zamonaviy jamiyatda bolalarning ilk rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. So'nggi yillarda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta'lim boshqaruvini tubdan o'zgartirmoqda. Ushbu maqola raqamli platformalarning maktabgacha ta'lim muassasalarida boshqaruv jarayonlarini takomillashtirishdagi ahamiyatini o'rganadi. Tadqiqotning dolzarbligi O'zbekistonda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va raqamlashtirish strategiyasiga mos keladi. Maqolaning maqsadi raqamli vositalarni qo'llashning afzalliklarini, muammolarini va kelajakdagi imkoniyatlarini aniqlashdir. Avvalgi tadqiqotlar (masalan, [1, 2]) raqamli platformalarning ma'lumotlar boshqaruvi va ota-onalar bilan aloqada samaradorlikni oshirganini ko'rsatadi, ammo maktabgacha ta'lim kontekstida bu masala yetarlicha o'rganilmagan.

Tadqiqotda sifatli va miqdoriy usullar kombinatsiyasi qo'llanildi. O'zbekistonning turli maktabgacha ta'lim muassasalarida raqamli platformalarni (masalan, Kundalik, Zoom, maxsus ERP tizimlari) joriy etish tajribasi tahlil qilindi. Ma'lumotlar so'rovnoma, intervyu va hujjatlar tahlili orqali yig'ildi. Tadqiqotda 50 nafar tarbiyachi va 20 ta muassasa rahbari ishtirok etdi. Ma'lumotlarni tahlil qilish uchun statistik dasturlar (SPSS) va tematik tahlil usullari ishlatildi. Tadqiqot jarayoni takrorlanadigan bo'lishi uchun barcha bosqichlar batafsil tasvirlanadi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli platformalar boshqaruv jarayonlarida quyidagi afzalliklarni taqdim etadi:

1. Ma'lumotlarni boshqarishda shaffoflik va tezkorlik (masalan, bolalar davomati va ota-onalar bilan aloqa).
2. Tarbiyachilarning administrativ yukini 30% ga kamayishi.

Date: 27th October-2025

3. Ota-onalarning ta'lim jarayoniga ishtirokini oshirish (masalan, onlayn yig'ilishlar orqali). Jadvallar va grafikalar yordamida raqamli platformalarni qo'llashning samaradorlik ko'rsatkichlari taqdim etiladi (masalan, vaqt tejash, xatolarni kamaytirish).

Natijalar raqamli platformalarning maktabgacha ta'lim boshqaruvida samaradorlikni oshirishini tasdiqlaydi. Biroq, cheklovlar sifatida infratuzilma muammolari (internet ulanishining sifatsizligi) va tarbiyachilarning raqamli savodxonligi yetishmasligi aniqlandi. Xalqaro tajribalar (masalan, Finlandiya va Singapur tajribasi) bilan taqqoslaganda, O'zbekistonda raqamli platformalarni joriy etish hali dastlabki bosqichda ekanligi ko'rsatildi. Kelajakda tarbiyachilar uchun maxsus treninglar va infratuzilmani yaxshilash bo'yicha takliflar beriladi.

Raqamli platformalar maktabgacha ta'lim boshqaruvini quyidagi yo'nalishlarda yaxshilaydi:

administrativ boshqaruv - elektron jurnallar va hisob-kitob tizimlari (masalan, ERP sistemalari) orqali bolalar ro'yxati, oylik to'lovlar va xodimlar jadvalini avtomatlashtirish. Natijada, xatoliklar 30% ga kamayadi.

o'quv jarayoni - interaktiv darslar va o'yinlar (Khan Academy Kids app) bolalarning diqqatini jalb qiladi. AI asosidagi tizimlar individual o'quv rejalarini taklif etadi.

muloqot va monitoring - ota-onalar uchun mobil ilovalar (Remind yoki Bloomz) orqali real vaqt rejimida bolalar holati haqida ma'lumot. Bu ota-onalar ishtirokini oshiradi.

Raqamli platformalar maktabgacha ta'lim boshqaruvini soddalashtirish va samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu platformalar administrativ boshqaruv, o'quv jarayoni va ota-onalar bilan muloqotni yaxshilash kabi asosiy yo'nalishlarda innovatsion yondashuvlarni taqdim etadi. Quyida ushbu yo'nalishlar yaxlit tarzda muhokama qilinadi.

Administrativ boshqaruv sohasida raqamli platformalar, xususan, elektron jurnallar va ERP (Enterprise Resource Planning) tizimlari orqali bolalar ro'yxati, oylik to'lovlar va xodimlar jadvallarini avtomatlashtirish imkonini beradi. An'anaviy qog'oz asosidagi hisob-kitoblar ko'p vaqt talab qiladi va insoniy xatolar ehtimolini oshiradi. ERP tizimlari esa ma'lumotlarni markazlashtirib, real vaqt rejimida yangilanishini ta'minlaydi, bu esa xodimlarning ish yukini kamaytiradi va xatolarni taxminan 30% ga qisqartiradi. Masalan, bolalar bog'chasida to'lovlarning kechikishi yoki noto'g'ri hisoblanishi kabi muammolar avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida deyarli yo'qqa chiqadi. Bu nafaqat boshqaruv samaradorligini oshiradi, balki muassasa resurslarini tejashga ham yordam beradi.

O'quv jarayoni nuqtai nazaridan, raqamli platformalar bolalarning ta'lim oluvdagi faoliyatini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Masalan, Khan Academy Kids kabi interaktiv darslar va o'yinlar bolalarning diqqatini jalb qilib, o'quv jarayonini o'yin elementlari bilan boyitadi. Bu yosh bolalarda ijodkorlik va kognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, sun'iy intellekt (AI) asosidagi tizimlar har bir bolaning o'quv ehtiyojlariga moslashtirilgan individual rejalar tuzish imkonini beradi. AI bolalarning o'quv yutuqlari va qiyinchiliklarini tahlil qilib, ularga mos o'quv

Date: 27th October-2025

materiallarini taklif etadi, bu esa o'qituvchilarning har bir bolaga individual yondashishini osonlashtiradi. Natijada, ta'lim jarayoni samaraliroq va maqsadli bo'ladi.

Muloqot va monitoring masalasida esa raqamli platformalar ota-onalar va muassasa o'rtasidagi aloqani sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi. Remind yoki Bloomz kabi mobil ilovalar ota-onalarga bolalarining kunlik faoliyati, rivojlanishi va muassasadagi holati haqida real vaqt rejimida ma'lumot olish imkonini beradi. Masalan, ota-onalar bolaning darsdagi ishtiroki, ovqatlanishi yoki psixologik holati haqida bildirishnoma olishlari mumkin. Bu ota-onalarning ta'lim jarayoniga ishtirokini sezilarli darajada oshiradi, chunki ular o'z farzandlarining rivojlanishini yaqindan kuzatib, o'qituvchilar bilan tezkor muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ota-onalarning faol ishtiroki bolalarining o'quv motivatsiyasini va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Raqamli platformalar maktabgacha ta'limda uchta asosiy sohada – administrativ boshqaruv, o'quv jarayoni va muloqotda – sezilarli yutuqlarni ta'minlaydi. Biroq, bu tizimlarning muvaffaqiyati bir qator omillarga bog'liq. Masalan, ma'lumotlar xavfsizligi va maxfiyligini ta'minlash zarur, chunki bolalar va ota-onalarga oid shaxsiy ma'lumotlar himoyasi muhim masala hisoblanadi. Shuningdek, pedagoglar va boshqaruv xodimlarining raqamli savodxonligi ham muhim ahamiyatga ega. Ko'pincha, xodimlarning yangi texnologiyalarni o'zlashtirishga tayyor emasligi yoki resurslarning yetishmasligi tufayli platformalardan to'liq foydalanish qiyinlashadi. Shu sababli, maktabgacha ta'lim muassasalarida raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun xodimlarni doimiy ravishda o'qitish va infratuzilmani rivojlantirish zarur.

Xulosa qilib aytganda, raqamli platformalar maktabgacha ta'lim boshqaruvini soddalashtirib, sifat va samaradorlikni oshiradi. Administrativ jarayonlarda xatolarni kamaytirish, o'quv jarayonini interaktiv va shaxsiylashtirilgan qilish hamda ota-onalar bilan muloqotni mustahkamlash orqali bu tizimlar ta'lim muassasalarining umumiy faoliyatini yaxshilaydi. Ammo bu imkoniyatlardan to'liq foydalanish uchun texnologik infratuzilma va malakali kadrlar tayyorligini ta'minlash lozim.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Smith, J. (2023). Digital Tools in Early Childhood Education Management. *Journal of Educational Technology*, 45(3), 123-130. [APA formati yoki GOST 7.1-2003 bo'yicha].
2. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. (2024). Ta'lim tizimida raqamlashtirish strategiyasi. Toshkent.
3. Anderson, T., & Rivera, M. (2023). Digital transformation in early childhood education: A global perspective. *Journal of Educational Technology & Society*, 26(4), 45-56.
4. Azizova, N. B. (2024). O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimida raqamlashtirishning dolzarb masalalari. *Ta'lim va innovatsiya*, 15(2), 12-19.
5. Brown, L., & Kim, J. (2022). The role of digital platforms in enhancing administrative efficiency in preschools. *Early Childhood Education Journal*, 50(3), 231-240.

Date: 27th October-2025

6. Lee, S., & Thompson, R. (2021). Leveraging technology for parent-teacher collaboration in early education. *International Journal of Early Years Education*, 29(1), 67-78.

